

RINKIMŲ STEBĖTOJO ATMINTINĖ

RINKIMŲ STEBĖTOJAS

- Rinkimų stebėtojas (toliau – stebėtojas) privalo turėti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) nustatytos formos pažymėjimą, kurį išduoda atitinkama savivaldybės (apygardos) rinkimų komisija ar tam tikrais atvejais VRK.
- Stebėtojo pažymėjime turi būti: savivaldybės ar apygardos rinkimų komisijos pavadinimas, stebėtojo vardas ir pavardė, rinkimų komisijos pirmininko, išrašiusio pažymėjimą, vardas ir pavardė, parašas ir išdavimo data (nurodoma stebėjimo teritorija: visoje savivaldybėje arba vienoje rinkimų apylinkėje ar visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje).
- Stebėtojas negali būti rinkimų komisijos narys, kandidatas, tos savivaldybės, kurios teritorija patenka į rinkimų apygardą, kurioje stebėtojas turi teisę stebėti rinkimus, meras, administracijos direktorius, jų pavaduotojai, seniūnai ir jų pavaduotojai.
- Stebėtojas gali stebėti išankstinį balsavimą – savivaldybėje, specialiuose balsavimo punktuose, namuose, taip pat stebėti balsavimą rinkimų dieną pažymėjime nurodytoje teritorijoje (rinkimų apylinkėje, keliose rinkimų apylinkėse ar visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje).
- Stebėtojas privalo segėti stebėtojo pažymėjimą.

IŠANKSTINIO BALSAVIMO STEBĖJIMAS

- Stebėtojas, kuris stebi balsavimą specialiuose balsavimo punktuose (ligoninėje, globos įstaigoje, bausmių vykdymo įstaigoje), namuose **gali**:
 - vykti pas rinkėjus, turinčius judėjimo sutrikimų ir negalinčius atvykti specialiaame balsavimo punkte į balsavimui skirtą vietą, kartu su ne mažiau kaip dviem apylinkės rinkimų komisijos nariais.
 - pastebėjęs pažeidimą, pateikęs rinkimų komisijos nariui savo pažymėjimą ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, įrašyti į pažymą savo pastabą;
 - susipažinti su komisijos narių vykimu pas rinkėjus, balsuojančius namuose, grafiku. Grafikas yra viešas, jo kopija iškabinama apylinkės rinkimų komisijos skelbimų lentoje grafiko patvirtinimo dieną (paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos 12 val.).
- Stebėtojui **draudžiama** atlikti balsavimo veiksmus už asmenį, kuris šių veiksmų negali atlikti dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių.
- Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai **privalo** užtikrinti stebėtojo teisę stebėti balsavimą namuose. Jeigu stebėtojui neleidžiama stebėti balsavimą namuose (rinkėjas stebėtojo neįsileidžia į namus), balsavimas nevykdomas, o rinkėjui pranešama, kad jis gali atvykti balsuoti į apylinkę rinkimų dieną.
- Stebėtojas **turi** stebėti, kad pas namuose balsuojančius rinkėjus vyktų skirtingų politinių partijų pasiūlyti rinkimų komisijos nariai ir stebėtojai.

BALSAVIMO STEBĖJIMAS RINKIMŲ DIENĄ APYLINKĖJE

- Stebėtojas **turi teisę**:
 - rinkimų dieną prieš prasidedant balsavimui kartu su rinkimų komisijos nariais ir budinčiu policininku dalyvauti antspauduojant balsadėžę;
 - reikalauti, kad rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, taip pat balsavimo patalpoje esantys asmenys laikytųsi rinkimų ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų.

STEBĖJIMAS SKAIČIUOJANT BALSUS IR NUSTATANT RINKIMŲ REZULTATUS

- Stebėtojas **gali**:
 - dalyvauti skaičiuojant balsus rinkimų apylinkėse, taip pat nustatant rinkimų rezultatus savivaldybės ar apygardos rinkimų komisijoje;
 - reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų komisijoms dėl rinkimų įstatymų, bet neturi kliudyti rinkimų komisijoms dirbti;
 - pasirašyti ant protokolo, kai į atitinkamą rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą įrašyti visi duomenys ir visi rinkimų biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus ir į specialų jį voką (vokus), rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą pasirašo nariai ir apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas;
 - prašyti protokolų kopijų ar išrašų;
 - tikrinti balsų skaičiavimo protokolų duomenis, sulygindami apylinkių rinkimų balsų skaičiavimo protokolų duomenis su VRK interneto svetainėje skelbiamais duomenimis arba su atspausdintu rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo išrašu ar kopija;
 - apylinkės rinkimų komisijai raštu pareikšti protestą, kuris pridedamas prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo ir kartu su kitais rinkimų apylinkės rinkimų dokumentais pateikiamas savivaldybės rinkimų komisijai;
 - apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo apskųsti savivaldybės ar apygardos rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo jų surašymo;
 - filmuoti balsavimo patalpoje ar fiksuoti vizualinėmis, audio ar audiovizualinėmis priemonėmis balsų skaičiavimo ir balsų skaičiavimo protokolų pildymo procedūras, ginčus dėl rinkimų rezultatų teisėtumo ir pagrįstumo bei galutinių rinkimų rezultatų nustatymo tik atitinkamos rinkimų komisijos pirmininko leidimu.
- Stebėtojui **turi būti sudarytos sąlygos** atlikti savo pareigas taip, kad jie netrukdytų apylinkės rinkimų komisijos nariui, atsakingam už rinkimų dienos duomenų įvedimą.
- Stebėtojui **draudžiama** sužinotus ir (ar) vizualinėmis, audio ir audiovizualinėmis priemonėmis užfiksuotus asmens duomenis perduoti tretiesiems asmenims ar juos kitaip platinti.

JEIGU STEBĖTOJAS PATS PAŽEIDŽIA ĮSTATYMUS, JO STEBĖTOJO PAŽYMĖJIMO GALIOJIMAS GALI BŪTI PANAIKINTAS SAVIVALDYBĖS AR APYGARDOS RINKIMŲ KOMISIJOS PIRMININKO SPRENDIMU. APIE SPRENDIMĄ TURI BŪTI IŠ KARTO PRANEŠTA RINKIMŲ KOMISIJOS NARIAMS, VYRIAUSIAJAI RINKIMŲ KOMISIJAI IR ATITINKAMAM ATSTOVUI RINKIMAMS.

